

Aan de Commissie Raadsvoorbereiding

Hierbij ontvangt u de notitie Beheersing uitgaven Wmo-voorzieningen. De notitie is voorlopig door het college van burgemeester en wethouders op 28 augustus vastgesteld. De Wmo-raad is om advies gevraagd.

Het stuk wordt u ter kennisname (C-stuk) aangeboden.

Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude

reg.nummer:	Ingekomen:	afdoening:
weeklijst/volgnr.:	notulen/volgnr.:	datum:
Collegebesluit:		paraaf:
		evt. akkoord Middelen:

- onderwerp** : Beheersing kosten Wmo-voorzieningen
bijlagen : Notitie 'Beheersing kosten Wmo-voorzieningen'
voorstel : - In te stemmen met de notitie 'Beheersing kosten Wmo-voorzieningen' en de daarin opgenomen voorstellen om te komen tot kostenbeheersing per 1 januari 2013.
 - Advies te vragen aan de Wmo-raad (is inmiddels gedaan)
 - Dit collegebesluit ter informatie te versturen aan de commissie Raadsvoorbereiding van 4 september 2012 (is inmiddels gedaan)

Procedure:

Commissie ja
Gemeenteraad nee

Toelichting :

SAMENVATTING

In bijgaande notitie worden voorstellen gedaan om te komen beheersing van de uitgaven voor Wmo-voorzieningen.

INLEIDING

Het geheel aan maatregelen om te komen tot beheersing van de uitgaven voor Wmo-voorzieningen is uitgewerkt in de bijgevoegde notitie 'Beheersing kosten Wmo-voorzieningen'. Deze notitie is voorbereid in overleg met de gemeenten Bloemendaal en Heemstede. Dit gelet op de samenwerking met deze gemeenten in de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken, die de uitvoering verzorgt van de Wmo-verstrekkingen. Bestuurlijke afstemming heeft plaats gevonden in het overleg van de portefeuillehouders van de drie samenwerkende gemeenten in de IASZ.

De wijzigingen worden, na vaststelling van de notitie 'Beheersing kosten Wmo-voorzieningen' in de gemeenten Bloemendaal en Haarlemmerliede en Spaarnwoude én vaststelling van de nota Wmo/lokaal gezondheidsbeleid in Heemstede, verwerkt in een nieuwe Verordening maatschappelijke ondersteuning, Besluit maatschappelijke ondersteuning en beleidsregels. Deze documenten zullen we in december voor vaststelling voorleggen aan de raad, met als ingangsdatum 1 januari 2013.

FINANCIËN

De prognose is dat met de voorstellen voor kostenbeheersing een besparing gerealiseerd kan worden van in ieder geval
 € 13.500.

		Haarlemmerliede e Spaarnwoude
1.	Eigen bijdrage voor voorzieningen	n.b.
2.	Eigen bijdrage HbH uurtarief verhogen	€ 10.000
3.	Onderscheid in PGB bedrag maken	€ 1.000

4.	Alternatieve voor Hbh	n.b.
5.	Collectief vervoer: besparingsmogelijkheden onderzoeken	n.b.
6.	Nadere invulling algemeen gebruikelijk	n.b.
7.	Nadere invulling gebruikelijke vervanging	€ 2.500
8.	Eén contractpartner voor kleine aanpassingen	n.b.
	Totaal:	€ 13.500

Voor de in de begroting IASZ 2013 opgenomen bedragen wordt verwezen naar de financiële overzichten in marap 2012-2 (paragraaf 6.1) en de separate toelichting op de begroting 2013.

JURIDISCH KADER: bevoegdheid college

Voor het verhogen van het uurtarief Hulp bij het huishouden is geen wijziging van lokale regelgeving noodzakelijk. Het is de bevoegdheid van het college om het te hanteren uurtarief voor de eigen bijdrage voor de Hulp bij het huishouden vast te stellen.

PLANNING/UITVOERING

De gewijzigde Verordening maatschappelijke ondersteuning zal voor vaststelling worden voorgelegd aan de commissie (4 december) en de raad (19 december). Het geheel aan kostenbeheersingsmaatregelen kan dan per 1 januari 2013 worden ingevoerd.

COMMUNICATIE/BEKENDMAKING

De Wmo raad zal geïnformeerd worden over het besluit en in de gelegenheid worden gesteld een advies uit te brengen.

De cliënten die gebruik maken van de Wmo-voorziening Hulp bij het huishouden zullen, nadat besluitvorming in de drie gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede heeft plaats gevonden, worden geïnformeerd via een brief. Deze brief zal zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval vóór 1 oktober 2012, worden verzonden door de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken.

Halfweg, 30 augustus 2012
afdeling BOB, F.M. de Bok

Beheersing uitgaven Wmo-voorzieningen

In deze notitie worden voorstellen gedaan die een bijdrage leveren aan het beheersen van de uitgaven voor individuele verstrekkingen. Hierbij wordt onder meer ingegaan op de mogelijkheid binnen de Wmo om de aanvrager van een Wmo-voorziening aan te spreken op zijn eigen verantwoordelijkheid door het vragen van een eigen bijdrage. Het uiteindelijke doel is het bereiken van een balans tussen de inkomsten en uitgaven binnen de Wmo. De voorstellen in deze notitie leveren hieraan een bijdrage.

1. Algemeen

Met behulp van collectieve en/of individuele ondersteuning kunnen mensen, die door beperkingen niet in staat zijn mee te doen, zodanig worden gecompenseerd dat ook zij in staat zijn hun huishouden te voeren, zich kunnen verplaatsen en anderen kunnen ontmoeten.

De gemeente verstrekt de volgende voorzieningen: hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen. Het beleid is gebaseerd op: de Verordening maatschappelijke ondersteuning en het gemeentelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning.

De gemeente was vóór 1 januari 2007 al verantwoordelijk voor het verstrekken van rolstoelen, woon- en vervoersvoorzieningen. De Hulp bij het huishouden is door de invoering van de Wmo per 1 januari 2007 een gemeentelijke verantwoordelijkheid geworden.

Van mensen mag verwacht worden dat zij, alvorens zij een beroep doen op een individuele voorziening van de gemeente, gebruik maken van de aanwezige welzijnsvoorzieningen en een beroep doen op hun eigen (sociale) netwerk. Het gaat dan vaak om mantelzorg of om hulp door vrienden, kennissen of burens. Het betreft hier echter geen wettelijk afdwingbare zorg. Veelal moet de gemeente (alsnog of aanvullend) overgaan tot het verstrekken van individuele voorzieningen.

Mede door de toenemende vergrijzing en de teruglopende budgetten zijn de uitgaven en inkomsten binnen de Wmo niet meer in balans. Met maatregelen voor kostenbeheersing, o.a. het vragen van een eigen bijdrage, spreken we burgers (meer) aan op hun eigen verantwoordelijkheid. En komen we tot een in de toekomst beheersbare en betaalbare uitvoering van de Wmo.

Intergemeentelijke Afdeling Sociale zaken

De uitvoering van deze taken vindt plaats door de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken in samenwerking met de lokale loketten. In de IASZ werken de gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede samen. Besluitvorming over de aanvragen voor individuele Wmo-voorzieningen en de administratieve afhandeling vindt plaats door de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ).

Lenteakkoord

Tot voor kort was de verwachting dat de Wmo per 1 januari 2013 zou wijzigen als gevolg van de decentralisatie van de Begeleiding uit de AWBZ naar de Wmo. Onderdeel hiervan zou zijn het wijzigen van de verplichting om de keus te bieden tussen een persoonsgebondenbudget en zorg in natura in een zogenaamde kan-bepaling. In het Lente-akkoord is bepaald dat besluitvorming over de decentralisatie van de begeleiding en daarmee de wijziging van de Wmo wordt overgelaten aan een nieuw kabinet. Zodra dit aan de orde is volgen op dit onderdeel nadere voorstellen.

2. Voorstellen kostenbeheersing

1. Invoeren eigen bijdrage/eigen aandeel voor alle Wmo-voorzieningen

De wet biedt mogelijkheden – limitatief - om rekening te houden met de financiële draagkracht van de aanvrager. Gemeenten hebben de vrijheid om al dan niet eigen bijdragen of eigen aandeel op te leggen, maar ze zijn hierbij gebonden aan de maxima die in het Besluit maatschappelijke ondersteuning zijn aangegeven.

De eigen bijdrage is van toepassing bij het verlenen van voorzieningen in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget. Het eigen aandeel is van toepassing bij een financiële tegemoetkoming (bijvoorbeeld voor een woningaanpassing). Een eigen bijdrage en het eigen aandeel kunnen gevraagd worden voor alle Wmo-voorzieningen met uitzondering van de rolstoelen. Zo kan bijvoorbeeld een 4-wekelijkse eigen bijdrage (=systematiek CAK) gevraagd worden voor het gebruik van een scootmobiel. De gemeente hanteert op dit moment een eigen bijdrage voor de Hulp bij het huishouden. Daarnaast betalen gebruikers van het collectief vervoer ook een (klein) deel van de kosten zelf.

De organisatie die de inning van de eigen bijdrage op zich neemt is het Centraal Administratiekantoor (dit is wettelijk bepaald). Aan de uitvoering hiervan zijn voor de gemeenten vanaf 2012 geen uitvoeringskosten verbonden.

Klanten met een minimuminkomen kunnen voor de eigen bijdrage bijzondere bijstand aanvragen. Bij de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand kan, anders dan bij de bepaling van de eigen bijdrage, het vermogen een belemmering vormen.

Grenzen in de eigen bijdrage regeling

De eigen bijdrageregeling houdt in dat tot 120% van het sociaal minimum voor een alleenstaande of een meerpersoonshuishouden van 65+ resp. tot 105% van het sociaal minimum voor een alleenstaande of een meerpersoonshuishouden van 65- een vastgelegd maximumbedrag (jaarlijks geïndexeerd) geldt. Boven deze inkomensgrens geldt een maximum eigen bijdrage van 15% over het meerdere inkomen. Gemeenten zijn vrij om binnen dit maximum te kiezen voor een lagere eigen bijdrage of eigen aandeel, bijvoorbeeld door een lager percentage te kiezen of een lagere kostprijs voor een uur hulp of een voorziening.

Wijziging inkomensbegrip eigen bijdrage: de vermogensinkomensbijtelling

Het Rijk en de VNG zijn overeengekomen het huidige inkomensbegrip voor eigen bijdragen in de AWBZ en Wmo per 1 januari 2013 uit te breiden met een vermogensbestanddeel. De financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in de Junicirculaire gemeentefonds van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De zogenaamde vermogensinkomensbijtelling gaat inhouden dat het inkomen voor het vaststellen van de hoogte van de eigen bijdrage wordt opgehoogd met een percentage (12%) van het belastbaar vermogen (boven vrijstellingsgrens box 3). Hiermee is geen vermogenstoets geïntroduceerd, maar telt het vermogen toch mee bij het bepalen van de hoogte van de eigen bijdrage.

De mogelijkheid voor de gemeenten om een hogere bijdrage van cliënten te vragen leidt tot een verlaging van de integratie-uitkering Wmo in het gemeentefonds met € 34 miljoen vanaf 2013 (structureel). Er vanuit gaande dat de gemeenten gebruik gaan maken van de mogelijkheid om het vermogen van cliënten te betrekken, blijft voor gemeenten een even groot budget beschikbaar voor de uitvoering van de Wmo.

Uitbreiden eigen bijdrage naar andere voorzieningen

Het introduceren van een eigen bijdrage voor de overige Wmo-voorzieningen (m.u.v. de rolstoelen) zal leiden tot hogere inkomsten. Cliënten zullen bij het invoeren van deze maatregel een bijdrage gaan betalen voor hun voorziening(en). De hoogte van de eigen bijdrage is afhankelijk van het inkomen (en vanaf 1-1-2013 het vermogen) en van de kostprijs van de voorziening.

De opbrengst van deze maatregel is moeilijk in te schatten. Dat komt omdat het inkomen van klanten die uitsluitend een Wmo-voorziening ontvangen, niet zijnde hulp bij het huishouden, niet bekend is. Het neveneffect van de invoering van een eigen bijdrage is dat klanten die de voorziening niet (meer) gebruiken eerder geneigd zullen zijn deze terug te geven. Mogelijk zullen er ook mensen zijn die, gelet op de eigen bijdrage, afzien van het aanvragen van een voorziening via de gemeente en deze wellicht zelf gaan aanschaffen.

Uit een bestandsanalyse komt naar voren dat het aantal klanten met een Wmo-voorziening, zonder Hulp bij het huishouden als volgt is:

Gemeente	Aantal
Bloemendaal	400
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	75
Heemstede	600

Voorstel: de verstrekking van een individuele voorziening per 1 januari 2013 meer afstemmen op de financiële draagkracht van de aanvrager (inkomen én vermogen) door het vragen van een eigen bijdrage voor alle Wmo-voorzieningen (m.u.v. rolstoelen en collectief vervoer). Hiervoor wordt een nader voorstel voorbereid.

2. Verhogen uurtarief voor de hulp bij het huishouden

Voor de Hulp bij het huishouden kan de cliënt kiezen tussen zorg in natura of een persoonsgebonden budget. We zien een groei in het gebruik en in de kosten van de Hulp bij het huishouden. Dit komt in belangrijke mate door de toenemende vergrijzing en het langer zelfstandig wonen door ouderen. Gelet op de demografische ontwikkeling is de verwachting dat deze ontwikkeling zal doorzetten.

Voor de zorg in natura hebben we sinds 1 oktober 2009 een overeenkomst met de volgende aanbieders van Hulp bij het huishouden: Amstelring, Axxicom, Stichting SHDH, Thuiszorg Service Nederland, Tzorg en Viva! Zorggroep. Onlangs hebben we besloten de overeenkomst per 1 oktober 2012 met een jaar te verlengen tot 1 oktober 2013. We hebben besloten tot verlenging omdat we tevreden zijn over de wijze waarop de overeenkomst wordt uitgevoerd. Het gaat om de laatste verlengingsmogelijkheid. Dit betekent dat we in de loop van 2013 nieuwe overeenkomsten aan moeten gaan.

Binnen de Wmo wordt voor de hulp bij het huishouden een eigen bijdrage gevraagd. Deze eigen bijdrage is gebaseerd op enerzijds het inkomen van de klant en anderzijds de kostprijs van de Hulp bij het huishouden. Voor de 'kostprijs Hulp bij het huishouden' hanteert de gemeente een uurtarief van € 13,40. Dit is het (geïndexeerde) bedrag dat voorheen ook werd gehanteerd binnen de AWBZ toen de hulp bij het huishouden nog vanuit die regeling werd verstrekt.

Vrijwel alle gemeenten in Nederland hebben er inmiddels voor gekozen om de 'kostprijs hulp bij het huishouden' te bepalen op het laagste uurtarief hulp bij het huishouden dat de gemeente betaalt aan de gecontracteerde zorgaanbieders. In onze regio zijn de gemeenten Haarlem en Zandvoort hier al toe overgegaan. Het tarief is gelijk aan de ondergrens van de bij de aanbesteding gehanteerde bandbreedte van € 20,35 per uur. Het verhogen van het uurtarief heeft uitsluitend gevolgen voor de mensen met een hoger inkomen (vanaf een verzamelinkomen van circa € 40.000 per jaar).

Door het verhogen van het uurtarief voor de Hulp bij het huishouden naar € 20,35 zullen de inkomsten uit eigen bijdragen toenemen.

Met gebruikmaking van informatie van het CAK is een schatting gemaakt van de toename van de opbrengsten per gemeente voor de Zorg in Natura (ZIN). Analoog kan dit worden toegepast op de PGB's. Het is aannemelijk dat de percentages daar vergelijkbaar zullen zijn..

Gevolg van het invoeren van deze maatregel is dat sommige inkomensgroepen geen PGB meer zullen ontvangen omdat zij de kosten zelf kunnen voldoen en sommige klanten met ZIN achteraf de volledige kostprijs moeten voldoen. Goede voorlichting hierover is daarom cruciaal.

Gemeente	Bedrag ZIN	Bedrag ZIN+PGB
Bloemendaal	€ 90.000	€ 150.000
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	€ 9.000	€ 10.000
Heemstede	€ 80.000	€ 108.000

Voorstel: het uurtarief Hulp bij het huishouden per 1 januari 2013 verhogen naar de bij de aanbesteding gehanteerde ondergrens (€ 20,35).

3. Onderscheid maken in het PGB bedrag voor hulp bij het huishouden

Op dit moment hanteert de gemeente één bedrag per uur (€ 21,20) bij de verstrekking van hulp bij het huishouden in de vorm van een PGB. Ongeacht of een professionele zorgaanbieder of een particulier de hulp levert. Er kan voor gekozen worden om een verschil in de hoogte van het PGB bedrag aan te brengen. Het tarief voor iemand die via een PGB hulp inkoop bij een professionele zorgaanbieder kan dan op het huidige bedrag blijven, terwijl iemand die zorg inkoop via een kennis/familielid/particulier die geen overhead van een organisatie heeft en/of geen (bij)scholingskosten maakt, op een lager bedrag wordt gesteld. Gedacht kan worden aan een tarief dat aansluit bij de gangbare uurprijs voor door particulieren geleverde hulp bij het huishouden t.w. € 15,00.

Op dit moment wordt niet geregistreerd bij wie de PGB-houder de hulp inkoop. Voor het berekenen van de opbrengst moet derhalve een schatting worden gemaakt. Op basis van ervaring is de schatting dat 30% van de PGB-houders de hulp particulier inkoop. Gelet op cumulatie met de eventuele verhoging van de eigen bijdrage onder 2 zal het uiteindelijke resultaat minder dan eerder genoemde 30% bedragen.

Gemeente	Bedrag
Bloemendaal	€ 15.000
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	€ 1.000
Heemstede	€ 13.500

Bij de voorbereiding op de decentralisatie van de Awbz was de verwachting dat de Wmo zou wijzigen en de verplichting om een Pgb aan te bieden zou worden gewijzigd in een kanbepaling. Vooralsnog gaat de decentralisatie en de wijziging van de Wmo niet door. De verwachting is dat deze op een later moment alsnog door zal gaan. Omdat de ingangsdatum van deze nieuwe wetgeving ongewis is, wordt voorgesteld om nu deze wijziging alvast door te voeren.

Voorstel: Een voorstel uitwerken waarin het uurtarief voor PGB voor de Hulp bij het huishouden per 1 januari 2013 gedifferentieerd wordt en onderscheid wordt gemaakt naar zorg geleverd door een professionele zorgaanbieder en zorg door een particulier.

4. Alternatieven voor hulp bij het huishouden

Er zijn alternatieven mogelijk voor de hulp bij het huishouden. Bijvoorbeeld door het loskoppelen van de signaleringsfunctie en die achtereenvolgens op een andere manier vorm geven. Deze alternatieven kunnen er toe bijdragen dat de Hulp bij het huishouden financieel meer toekomstbestendig wordt.

Voorafgaand aan de nieuwe aanbesteding van de hulp bij het huishouden willen we samen met de gemeenten in Zuid-Kennemerland de alternatieven onderzoeken.

Voorstel: voorafgaand aan de nieuwe contractering van de Hulp bij het huishouden samen met de regiogemeenten mogelijke alternatieven onderzoeken.

5. Collectief vervoer

Een vervoersvoorziening wordt bij voorkeur verstrekt in de vorm van een collectieve voorziening: het gebruik van het collectief vervoer. Hiervoor is de provincie Noord-Holland na een aanbestedingsprocedure per 1 januari 2011 een overeenkomst aangegaan met de BIOS-groep. We zijn tevreden over de wijze waarop het vervoer onder de huidige overeenkomst wordt uitgevoerd.

We constateren dat er in 2011 ten opzichte van 2010 meer zones zijn gereden. De gebruiker betaalt per zone een bedrag dat gelijk is aan het gereduceerde tarief in het Openbaar Vervoer. De kosten voor de gebruiker zijn hierdoor enigszins gestegen.

We zien voor de gemeente een grote kostenstijging. Deze is vooral een gevolg van hogere kosten in het vervoer (brandstoffen, loonkostenstijging) hetgeen past binnen de landelijke trend. Ook zien we dat de wijze van kostentoe rekening is veranderd. Per rit wordt conform de overeenkomst een zogenaamde opstapzone in rekening gebracht. Hierdoor zijn korte ritten relatief duurder dan langere ritten.

Ook de andere gemeenten in de regio worden geconfronteerd met een forse kostenstijging voor het collectief vervoer. Een mogelijkheid voor kostenbeheersing kan liggen in het begrenzen van het gebruik. We zullen in regionaal verband de mogelijkheden voor kostenbeheersing bespreken en proberen hierover overeenstemming te bereiken.

Voorstel: in regionaal verband onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om te komen tot een beheersing van de kosten voor het collectief vervoer.

6. Meer voorzieningen als algemeen gebruikelijk aanmerken

Gemeenten hoeven op grond van de Wmo geen voorzieningen te verstrekken als deze als “algemeen gebruikelijk” kunnen worden aangemerkt (bekend voorbeeld: fiets met trapondersteuning). Inmiddels kunnen meer voorzieningen mogelijk als algemeen gebruikelijk worden aangemerkt (bijvoorbeeld een beugel voor boven het bad of een tweede toilet op de bovenverdieping).

Voorstel: per 1 januari 2013 het beleid aanscherpen ten aanzien van voorzieningen die als algemeen gebruikelijk kunnen worden aangewezen en hier een nader voorstel voor doen.

7. Bij gebruikelijke vervanging/modernisering geen voorziening verstrekken

We constateren dat bij de woonvoorzieningen terughoudend wordt omgegaan met het aanspreken van de aanvrager op de eigen verantwoordelijkheid. Eigen verantwoordelijkheid betekent: zo veel mogelijk voorkomen dat je ondersteuning nodig hebt, bijvoorbeeld door tijdig te anticiperen op het ouder worden door maatregelen te nemen in en om het huis.

Er kan worden besloten om geen aanpassingen te doen wanneer er sprake is van “gebruikelijke vervanging/modernisering”. In de praktijk wordt met enige regelmaat een financiële vergoeding verstrekt voor het verwijderen van een bad en het maken van een douche in een badkamer die al langere tijd, bijvoorbeeld 15 jaar, niet is opgeknapt.

Uitgaande van een percentage van 50% van de gevallen waarin dit aan de orde is schatten wij de besparing als volgt:

Gemeente	Uitgaven 2011	Besparing
Bloemendaal	20.000	10.000
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	5.000	2.500
Heemstede	40.000	20.000

Voorstel: onderzoeken op welke wijze het beleid in geval van gebruikelijk vervanging/modernisering per 1 januari 2013 kan worden gewijzigd en hier een nader voorstel voor doen.

8. Kleine woningaanpassingen laten uitvoeren door één contractpartner

De klant heeft nu de vrijheid om de woningaanpassing te laten uitvoeren door de (goedkoopste) aannemer van zijn keuze. Door voor kleine woningaanpassingen (bijvoorbeeld plaatsen van beugels, toiletverhogers, douchezitjes, drempelhulpen, tweede trapleuning) met één bedrijf afspraken te maken, kan naar verwachting goedkoper worden gewerkt.

Voorstel: de uitvoering van kleine woningaanpassingen aanbesteden.

3. Een nieuwe verordening

Indien besloten wordt de hierboven geschetste voorstellen in te voeren dienen de Verordening maatschappelijke ondersteuning en het Besluit maatschappelijke ondersteuning te worden aangepast.

Tegelijkertijd kan de Verordening worden ingericht volgens de principes van ‘De Kanteling’. Zowel bij de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ) als bij de lokale loketten wordt gewerkt volgens de principes van ‘De Kanteling’.

'De Kanteling' is een project van de VNG waarin gemeenten gestimuleerd worden om het compensatiebeginsel uit de Wmo op een nieuwe wijze vorm te geven, zodat mensen met een beperking betere kansen hebben om volwaardig mee te doen aan de samenleving. Dit betekent meer tijd voor een eerste vraagverhelderend gesprek met de klant. In dat gesprek worden alle mogelijkheden verkend om een hulpvraag op te lossen waarbij het behoud van de regie over het eigen leven en zelfredzaamheid voorop staan. Samen met de burger wordt vastgesteld wat het resultaat van de ondersteuning moet zijn en welke oplossingen daaraan bijdragen.

Het optimaliseren van deze werkwijze betekent dat we nog meer samen met de mensen nagaan welk ondersteuningsarrangement er in de individuele situatie toe bijdraagt dat zij meer en beter kunnen participeren. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat de Verordening maatschappelijke ondersteuning ook volgens het principe van 'De Kanteling' is ingericht. Een gekantelde verordening dient ondersteunend te zijn aan de benadering waarbij niet langer claims en rechten centraal staan.

Voorstel: Een voorstel voorbereiden tot wijziging van de Wmo-verordening per 1 januari 2013 zodat deze aansluit bij 'de Kanteling'.

4. Overzicht voorstellen en besparingen

		Bloemendaal	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Heemstede
1.	Eigen bijdrage voor voorzieningen	n.b.	n.b.	n.b.
2.	Eigen bijdrage HbH uurtarief verhogen	€ 150.000	€ 10.000	€ 108.000
3.	Onderscheid in PGB bedrag maken	€ 15.000	€ 1.000	€ 13.500
4.	Alternatieve voor Hbh	n.b.	n.b.	n.b.
5.	Collectief vervoer: besparingsmogelijkheden onderzoeken	n.b.	n.b.	n.b.
6.	Nadere invulling algemeen gebruikelijk	n.b.	n.b.	n.b.
7.	Nadere invulling gebruikelijke vervanging	€ 10.000	€ 2.500	€ 20.000
8.	Eén contractpartner voor kleine aanpassingen	n.b.	n.b.	n.b.
	Totaal:	€ 175.000	€ 13.500	€ 141.500

5. Planning en procedure vervolg

De individuele gemeenten leggen de notitie conform de eigen procedure voor aan de Wmo-raad. Na vaststelling in het college en advisering door de Wmo raad, wordt de raad(scommissie) geïnformeerd en/of gevraagd om een zienswijze.

Gestreefd wordt naar vaststelling van de nieuwe verordening en beleidsregels in de gemeenteraad van oktober.

Heemstede, juni 2012.

Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken en Afdeling Welzijnszaken

Bijlage 1: Overzicht overige mogelijkheden

Voor de volledigheid is onderstaand een overzicht opgenomen van de overige onderzochte mogelijkheden om te komen tot kostenbeheersing. Deze mogelijkheden zijn om uiteenlopende redenen niet in het voorstel opgenomen.

1. Overgaan tot het indiceren in uren in plaats van klassen

Momenteel wordt geïndiceerd in klassen (= range van uren). De indeling in een klasse is gebaseerd op een indicatie. Dat wil zeggen dat mensen binnen een bepaalde bandbreedte zelf mogen kiezen hoeveel uren hulp bij het huishouden zij inzetten. Zo loopt bijvoorbeeld klasse 2 van 2 tot 3,9 uur per week.

Een alternatief is het indiceren in uren. Nadeel van indiceren in uren is dat er vaker opnieuw geïndiceerd moet worden. Bij een kleine verandering in de (medische) situatie van een klant zal er opnieuw geïndiceerd moeten worden alvorens er meer uren hulp kunnen worden ingezet. Dit leidt tot hogere uitvoeringskosten.

Als mensen veelal het maximum van de geïndiceerde klasse afnemen, zou het overgaan naar indiceren in uren, tot lagere kosten kunnen leiden. Om hier inzicht te krijgen is recent onderzoek gedaan aan de hand van een steekproef. Deze laat zien dat per klasse gemiddeld ongeveer 65% van de maximale hoeveelheid geïndiceerde uren wordt afgenomen.

Gelet op het bovenstaande is het ons inziens niet zinvol om deze maatregel door te voeren.

2. Achterafbetaling PGB HbH i.p.v. voorschieten en afrekenen

PGB's voor hulp bij het huishouden worden nu vooraf per kwartaal verstrekt, waarna de klant na afloop van het kwartaal verantwoording aflegt over de besteding van het PGB. Als gevolg van deze verantwoording dient te veel verstrekt geld te worden teruggevorderd van de klant. Door uit te betalen na verantwoording van de ingekochte uren en het aan het doel bestede geld, kan terugvordering worden voorkomen. Dit levert niet zo zeer een besparing op qua kosten, maar scheelt de uitvoering wel tijd.

Knelpunt hierbij is dat sommige mensen niet over de financiële middelen beschikken om drie maanden zorg "voor te schieten". Zij zouden dan gebruik kunnen maken van Zorg in Natura als alternatief. Hiermee wordt het gebruik van het PGB voor deze groep mensen onmogelijk. Deze beperking van de keuzevrijheid wordt niet als wenselijk gezien.

3. 100% controle PGB

Steekproefsgewijze controles van de besteding van de PGB-gelden leidt slechts tot een geringe terugvordering van verstrekte PGB's. In 2009 en 2010 is bij 5% van de klanten met een PGB voor hulp bij het huishouden een steekproef gedaan. Dit heeft geleid tot een terugvordering van minder dan 4% van het verstrekte PGB. Wanneer je dit extrapoleert naar de totale massa kom je op een mogelijke opbrengst van € 33.720,00 voor de drie gemeenten gezamenlijk.

Overwogen kan worden om alle verstrekte PGB's voor hulp bij het huishouden 100% te controleren. Voor de uitvoering van deze maatregel zal dan wel extra formatie benodigd zijn. Wanneer we uitgaan van een benodigde tijdsbesteding van 1,5 uur per PGB-houder komt dit neer op 447 extra uren aan formatie.

Vanuit een kosten-baten-afweging wordt daarom geadviseerd om niet over te gaan tot een 100% controle.

4. Winteropslag scootmobielen

De gemeente huurt nu de scootmobielen en andere vervoersvoorzieningen van de leverancier JenS en betaalt hiervoor maandelijks huur. Wanneer voorzieningen kunnen worden ingenomen gedurende de (winter)periode waarin zij niet worden gebruikt, dan kunnen de kosten van de huur omlaag. Belemmering hierbij is dat de winterperiode, waarin het gebruik van de

scootmobiel minimaal is, vaak niet meer dan drie maanden bedraagt. Gedurende de mooie najaarsmaanden en de mooie voorjaarsmaanden zullen mensen toch gebruik willen maken van hun scootmobiel. De besparing die hiermee te realiseren valt, zal daarom minimaal zijn. Ook praktisch gezien zal het de nodige problemen met zich meebrengen (ophalen en weer brengen van de scootmobiel door de leverancier, de klant krijgt niet meer zijn of haar "eigen" scootmobiel terug na de stallingsperiode, etc).

Gelet op de kosten baten afweging en de praktische problemen wordt deze maatregel niet geadviseerd.

5. Creëren scootmobielpools/rolstoelpools

Onderzocht kan worden of het zinvol is om zogenaamde rolstoelpools/scootmobielpools op te zetten waardoor minder individuele scootmobielen hoeven te worden verstrekt. Dit zou logischerwijs kunnen binnen bijvoorbeeld een verzorgingshuis/-flat, aandachtspunt is dan het beheer van de voorzieningen. Je zou ook kunnen overwegen om mensen een indicatie te geven voor een scootmobiel en deze op afroep te brengen en weer op te halen na gebruik. Bij jaarlijks meer gebruik dan x keer zou iemand permanent een eigen scootmobiel kunnen krijgen. Hierover zullen dan wel afspraken gemaakt moeten worden met de leverancier.

Experimenten elders met scootmobiel- en/of rolstoelpools hebben inmiddels laten zien, dat de resultaten hiervan uiterst gering zijn en een behoorlijke administratieve last met zich meebrengen. Gelet hierop wordt deze maatregel niet geadviseerd.

6. Heronderzoeken vervoersvoorzieningen

Uit landelijk onderzoek blijkt dat sommige vervoersvoorzieningen minder vaak gebruikt worden dan de verwachting was bij het oorspronkelijke onderzoek. Mogelijk zou eens in de drie jaar een heronderzoek kunnen plaatsvinden. In de praktijk levert dit, landelijk, gemiddeld een inname op van 3% van de uitstaande scootmobielen. Hier tegenover staan wel uitvoeringskosten. Per saldo wordt daarom niet verwacht dat deze maatregel een aanzienlijke besparing kan opleveren. Wanneer bovendien wordt gekozen tot de voorgestelde maatregel onder 2 zullen mensen die een voorziening niet gebruiken hiervoor wel periodiek een bijdrage moeten betalen wat ze zal stimuleren om de voorziening eerder spontaan in te leveren. Derhalve wordt geadviseerd deze maatregel niet in te voeren.

7. Invoering primaat van verhuizen boven een bepaalde grens

Bij woningaanpassingen waarvan de kosten uitkomen boven een nader te bepalen bedrag zou het primaat van verhuizen kunnen worden toegepast. Dit houdt in dat, in plaats van het toekennen van een woonvoorziening, een klant geadviseerd wordt om te verhuizen naar een aangepaste, of goedkoper aan te passen, woning. Momenteel kan dit in de praktijk zeer lastig worden gehanteerd omdat de wachttijd voor een andere (aangepaste) woning in de regio te lang is. Ook speelt hierbij nog het probleem van Europese inkomensgrenzen die het toekennen van een (aangepaste) sociale huurwoning aan mensen met een inkomen boven een bepaalde grens onmogelijk maakt. Ook het mogelijk moeten verkopen van een huidige koopwoning kan hierbij een belemmerende factor zijn.

Deze problematiek kan betrokken worden bij het opstellen van nieuwe regionale huisvestings-regelgeving.